

Duch svätý a rodina

Týždeň kresťanského domova

8. – 15. 2. 2014

ÚVOD

Milé sestry a drahí bratia,

týždeň, v ktorom sa zamýšľame nad vzťahmi v rodine, medzi partnermi i deťmi, má v našej cirkvi dlhú tradíciu. Prebieha po celom svete a v posledných rokoch súčasne s Národným týždňom manželstva, ktorý má v niektorých štátoch svoje pevné miesto.

Žijeme v dobe, keď na rodinu útočí množstvo vplyvov. Rodina je vraj cirkevný prežitok a plnohodnotný život sa dá prežiť aj v iných, alternatívnych zväzkoch. Sledujeme, že tradičné hodnoty, ktoré vychádzajú z Božieho slova, sú veľmi oslabené. V súčasnej postmodernej dobe už neexistuje iba polarizácia typu „muž a žena“, ale pripúšťajú sa aj neutrálne pohlavia a známe sú rôzne varianty súžitia. Nová generácia mladých ľudí stráca istotu vo svojej rodine, preto nie je schopná poskytnúť bezpečné zázemie ani svojim budúcim potomkom. Súčasný človek si chce predovšetkým užívať, nie brať na seba zodpovednosť. Preto tak dramaticky klesá pôrodnosť. Do Európy migruje populácia z rôznych kútov sveta so svojou kultúrou a náboženskými prejavmi. Inštitúcie, ktoré majú chrániť rodinu (napr. juvenilná justícia – ochrana práv detí), sa často spreneverujú svojmu poslaniu. Odoberajú deti rodinám, aby ich prideliť iným bezdetným partnerom. Na druhej strane sa zdôrazňuje veľký význam rodiny, viac-menej spolu s uplatňovaním požiadavky na uzákonenie nedele ako európskeho dňa odpočinku s odôvodnením, že práve to naše rodiny potrebujú.

O týchto veciach nemusím písať podrobne. Dnes sú dostupné seriózne, no aj pochybné informácie a každý záujemca si ich môže ľahko vyhľadať. Príáním cirkvi – a verím, že aj každého

z nás – je, aby každá kresťanská rodina bola svetlom pokoja a príkladom neba na zemi. Ďakujem Bohu za to, že mnohé rodiny sú takýmto príkladom. Prosím, modlime sa za tých, ktorí po rôznych životných skúsenostiach už týmto ideálom neveria. Veď aj svet okolo nás túži po týchto ideáloch a hodnotách.

Rodina a deti, ktoré nám spôsobujú radosť a šťastie, sú podľa všetkých analýz a prieskumov CVVM, Sociologického ústavu či Výskumného ústavu práce a sociálnych vecí na rebríčku hodnôt na prvom mieste.

Využime Týždeň kresťanského domova, ale aj iné príležitosti (napr. Národný týždeň manželstva) na manifestáciu a propagáciu inštitúcie rodiny. Existujú rôzne možnosti, ako to môžeme robiť:

- zorganizovaním koncertu (vstupné môže byť venované niektorému detskému domovu, pestúnskym rodinám a pod.);
- rozširovaním korešpondenčného kurzu „Rodina“;
- usporiadaním dňa venovaného deťom (súťaže a hry);
- pozvaním rodín na turistický výlet alebo na plaváreň;
- zaistením programu pre deti na nedeľu 8. alebo 15. februára, aby ich rodičia mali voľno (rodičia sa v tejto aktivite môžu vystriedať);
- návštevou seniorov s poďakovaním za to, že boli rodičmi a vychovali deti;
- praktickou pomocou postihnutým rodinám – v spolupráci s organizáciou ADRA;
- zorganizovaním prednášok o rodine a vzťahoch (môžete pozvať niektorú zaujímavú osobnosť verejného a kultúrneho života);

- uskutočnením výstavy detských kresieb a plastík o rodine;
- verejným premietaním filmov o rodine, výchove a partnerských vzťahoch;
- divadelným predstavením detí, ktoré bude stvárňovať ich predstavy o rodine.

Spolu s autormi nasledujúcich prednášok a vedúcimi oddelenia kresťanského domova v jednotlivých združeniach vám prajeme posilnenie vzťahov v rodine aj s Bohom.

ALEŠ ZÁSTĚRA,

VEDÚCI ODDELENIA KREŠŤANSKÉHO DOMOVA

STRUČNÉ UČENIE O SVÄTOM DUCHU A SVEDOMÍ

Duch svätý ako osoba

Úvod: Texty o Trojici v Novej zmluve

To, čo sa zdá byť v Starej zmluve iba naznačené, zaznieva v Novej zmluve oveľa jasnejšie. Nasledujúce príklady textov, ktoré hovoria o troch osobách Trojice, sú iba jednou z línií svedectva Písma o trojedinom Bohu.

„Po krste Ježiš hneď vystúpil z vody. Vtom... videl Božieho Ducha, ktorý stá holubica zostupoval naňho. A z neba zaznel hlas: Toto je môj milovaný Syn, v ktorom som našiel zaľúbenie...“ (Mat 3,16,17; spoločné dielo Trojice: Syn je pokrstený, Otec svedčí, Duch zostupuje...)

„...a krstíte ich v meno Otca i Syna i Svätého Ducha.“ (Mat 28,19; teda v meno Božie v jeho plnosti)

„Preto sú dary milosti rôzne, ale Duch je ten istý; a rôzne sú aj služby, ale Pán je ten istý; a rôzne sú aj účinky moci, ale Boh je ten istý, ktorý pôsobí všetko vo všetkých.“ (1Kor 12,4-6)

„Milosť Pána Ježiša Krista, Božia láska a spoločnosť Svätého Ducha nech je s vami všetkými!“ (2Kor 13,13)

„Usilujte sa zachovávať jednotu ducha vo zväzku pokoja. Jedno je telo a jeden Duch, ako ste aj boli povolani k jednej nádeji svojho povolania. Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst, jeden Boh a Otec všetkých,

ktorý je nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých.“ (Ef 4,3-6)

„...ktorých Boh Otec vopred poznal a Duchom posvätil, aby sa poslušne odovzdali Ježišovi Kristovi a boli pokropení jeho krvou...“ (1Pet 1,2)

„Ale vy, milovaní, budujte sami seba svojou presväťou vierou a modlite sa v Duchu Svätom. Udržujte sa v Božej láske a očakávajte milosrdenstvo nášho Pána Ježiša Krista pre večný život.“ (Júda 20,21)

Najzáhadnejšia osoba Trojice

Už v Starej zmluve sa s pojmom „Duch“ (ruach) spája predstava mimoriadne skrytého, no dynamického a aktívneho činiteľa, ktorý je prirovnávaný napríklad k vetru. Stretávame sa s tým aj v známom novozmluvnom výroku: „Vietor veje, kam chce; počuješ jeho hlas, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide. Tak je to s každým, kto sa narodil z Ducha.“ (Ján 3,8)

Ak v Písme skúmame ďalšie výroky a súvislosti týkajúce sa Svätého Ducha, musíme vziať do úvahy jednu zvláštnu skutočnosť: Svätý Duch je očividne poverený plniť nenápadné poslanie kdesi v úzadí – vydávať svedectvo o Kristovi a privádzať k nemu ľudí. „Keď príde Tešiteľ, ktorého vám ja pošlem od Otca, Duch pravdy, ktorý vychádza od Otca, ten bude vydávať o mne svedectvo.“ (Ján 15,26) Duch teda neupútava pozornosť na seba, ale na Krista.

Veľmi osobný činiteľ

Duch ako Tešiteľ, Zástanca (Paraklétos). Grécke slovo „paraklétos“ je typické pre osobu, ktorá potešuje alebo radí inej osobe. *Paraklétos* sa v gréčtine objavuje so zodpovedajúcim zámenom v mužskom rode („ho“). „Duch“ (pneuma) je však stredného rodu. Obvykle sa spája so zodpovedajúcim zámenom („to“). V textoch Ján 14,26 a 15,26 však nachádzame významové stotožnenie medzi „*to pneuma*“ a „*ho paraklétos*“: „Duch“ v strednom rode je tu doslova „ten Tešiteľ“. Inými slovami, napriek strednému rodu je tu Duch Svätý veľmi, veľmi „niekým“ (nie „niečím“) – a to niekým vyvýšeným. Len tak môžeme porozumieť textu z 2Kor 3,17, kde sa v súvislosti s „novou službou Ducha“ doslova uvádza: „*Pán je Duch, a kde je Pánov Duch, tam je sloboda.*“ (tiež verše 3 – 8)

Dielo Ducha Svätého

Stručný prehľad

Aktivity Ducha, ako o nich čítame v Písme, nie sú len veľmi osobné, ale často aj autoritatívne. Patri sem napríklad už zmienené duchovné vyučovanie (Ján 14,26), svedectvo (Ján 15,26; Rim 8,16), príhovor či príhovorná modlitba (Rim 8,26.27), zármutok nad ľuďmi (Ef 4,30), skúmanie Božích hlbín (1Kor 2,11), rozhodovanie o udeľovaní darov (1Kor 12,11), bránenie v aktivitách (Sk 8,29; 13,2), hodnotenie a súhlas konať múdro. (Sk 15,28)

Privádzať ku Kristovi a jeho dielu. Samotný Pán zhrnul po svojom odchode úlohu Ducha Svätého takto: „*Toto som vám povedal, kým som ešte s vami. No Tešiteľ, Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, ten vás naučí všetko a pripomenie vám všetko, čo som vám hovoril.*“ (Ján 14,25.26)

Pôsobiť vo vnútri človeka. Apoštol Pavol vysvetľuje v 8. kapitole Listu Rimanom kľúčový rozmer vnútorného pôsobenia Ducha Svätého. *Je to práve on, kto vo veriacom človekovi mení „rozloženie síl“ voči hriechu a jeho vplyvu.* Inými slovami, tam, kde by človek pri najlepšej vôli sám vždy prehral – teda vo vnútornom zápase s hriechom a pokúšením (Rim 7) – prichádza (na základe Kristovho diela zmierenia) Duch Svätý. Len vďaka nemu môžeme obstať. Toto pôsobenie sa ďalej prejaví ako „ovocie Ducha Svätého“.

Tichosť a sebaovládanie verzus mocné a výrazné prejavy Ducha: nelahká rovnováha

Ovocie Ducha. Keď apoštol Pavol vymenováva *ovocie Ducha Svätého* (Gal 5,22), je potrebné uvedomiť si niekoľko základných skutočností:

1. Grécke slovo „karpos“, ktoré sa prekladá ako ovocie, je v jednotnom čísle („plod“). Je teda lepšie chápať ho ako celistvý „strapec“ alebo „trš“, nie ako kôpku jednotlivých plodov („ovocie“). Ide o jednoliaty celok s viacerými prejavmi.
2. Očakáva sa, že tento „strapec“ bude rásť v živote každého veriaceho.
3. Ak sa v tomto zozname dá niečo zvýrazniť, potom je to prvá a posledná položka, teda „láska“ (agapé) a doslova „sebaovládanie“ (enkrateia).

O výnimočných daroch Ducha pre rôzne druhy služby čítame v iných textoch Písma. (Rim 12; 1Kor 12) Tieto dary nie sú u každého rovnaké („... každému z vás hovorím, aby si nemyslel o sebe viac, ako treba... Máme však rozličné dary podľa milosti, ktorá nám bola daná.“ Rim 12,3.6) Služba prostredníctvom udeleného daru nemusí byť ľahká. Sprevádza ju však láska, radosť a pokoj. (Gal 5,22)

V 1Kor 14. kapitole dáva apoštol Pavol pokyny pre zvláštny (a výrazný) prejav Ducha v zhromaždení počas bohoslužby. Zdá sa, že problém nespočíva v samotnom dare (hovorenie nezrozumiteľným jazykom), ale v jeho chaotickom používaní, ktoré „nebuduje“ spoločenstvo (1Kor 14,4.12.17.26) a mátie nezasvätených. (1Kor 14,15-19.23-25) Láska a všetky ostatné dary sú udeľované, aby „budovali“. To znamená, aby slúžili na duchovný rast spoločenstva a jeho služby. Dar hovorenia nezrozumiteľným jazykom „buduje“ jednotlivca vnútorne. (1Kor 14,2-4.15) Aby tento dar slúžil na úžitok ostatným, vyžaduje dar výkladu. (1Kor 14,5.27.28)

V adventistickej zbožnosti. Vďaka rozsiahlemu mapovaniu dejín nášho hnutia máme k dispozícii štúdie, ktoré hovoria o výrazných prejavoch Ducha v ranom adventizme. V štyridsiatych a päťdesiatych rokoch 19. storočia to boli výkriky na Božiu chválu alebo „proti nepriateľovi“, hlasný smiech v Duchu, poslanstvo v neznámom jazyku (s výkladom) alebo situácie, keď Duch niekoho zrazil na

zem. Ellen Whiteová v dotyčnom období takéto prejavy zbožnosti podporovala. Neskôr, vzhľadom na všeobecné upokojenie náboženského prejavu v druhej polovici 19. storočia a výskyt extrémnych javov, viedla k pokojnejším a tichším prejavom zbožnosti. (Pre viac informácií pozri napr. štúdiu Rona Graybilla „Enthusiasm in Early Adventist Worship“ – Nadšenie počas bohoslužieb v ranom adventizme, Ministry 10/1991)

Zhrnutie. Duch Svätý sa môže prejavovať rozmanitým spôsobom. Na jednej strane môže pri výrazných prejavoch hroziť nezvládnutie, jednostrannosť a extrém. Na druhej strane by sme mali rovnako vážne vnímať nebezpečenstvo vyprahnutosti a duchovnej prázdnoty, ktoré sa môže ukrývať za „serióznou“ vonkajšou zbožnosťou. No rozsudovať musí vždy Písmo, modlitba a skutočné hľadanie Pána. (1Ján 3,24-4,3)

Duch Svätý a ľudské svedomie

„Svedomie“ má v živote viery dôležitú úlohu, ktorá nie je vždy plne pochopená. Preto aj tu musíme začať od Písma. (Sprehľadnenie výskytu tohto termínu v Písme prevzaté z Weber Helmut: Všeobecná morálna teológia, Zvon, Praha 1998, str. 190 a ďalej a str. 71.)

Svedomie v Starej zmluve

V Starej zmluve sa slovo „svedomie“ takmer nevyskytuje. Neprítomnosť tohto termínu však neznamená neprítomnosť jeho obsahu. Náhradným slovom je „srdce“. Tak nájdeme „zlé svedomie“ (Adam a Eva, Kain a Ábel, Jozefovi bratia, Dávid – 2Sam 24,10), „dobré svedomie“ (Jób 27,6) a dokonca „predošlé svedomie“ (pred činom – 1Kráľ 3,9 – Šalamún prosí o „vnímavé srdce,... aby mohol... rozlišovať medzi dobrom a zlom“).

Svedomie v Novej zmluve

1. *Evanjeliá.* Samotný termín tu opäť chýba. Vidíme však pôsobenie zlého svedomia u Judáša a Petra. Ježiš neapeluje na svedomie človeka, ale na slovo a vôľu Otca v nebesiach. Zvnútra človeka môže vychádzať mnoho zvráteného (Mar 7,21-23); jeho „oko“ môže byť svetlom aj tmou. (Luk 11,33-35)

2. *Apoštol Pavol.* Pavol je prvý biblický autor používajúci výraz „syneidésis“ (svedomie) – práve

v Liste Rimanom a Korintanom. Inokedy používa termíny „viera“ a „srdce“ (Rim 14,23 – „A všetko, čo nie je z viery, je hriech“; Rim 2,15 – „čo žiada zákon, zapísané je v ich srdciach“; Rim 13,5 – „...podriadit' nielen pre hnev, ale aj pre svedomie“).

Keď svedomie (predovšetkým následné) nemôže človeku potvrdiť správnosť jeho konania, znamená to riziko záhuby: „A tak slabý brat, za ktorého zomrel Kristus, zahynie pre tvoje poznanie.“ (1Kor 8,11; podobne Rim 14). Presvedčenie dané vo svedomí má takú váhu, že je potrebné brať naň citlivý ohľad u iných aj vtedy, keď sa opiera o nesprávne predpoklady („modlám obetované“, „len zeleninu“ – 1Kor 8 a 10, Rim 14). Svedomie však môže byť „slabé“ (1Kor 8,8-13) a ako také je vyvažované osobnou „slobodou v Kristovi“. (1Kor 10,24-29)

Celkovo je teda *ľudské svedomie* podľa Pavla subjektívne a nedostatočné. V jeho textoch ide viac o „jasno so svojím svedomím“, ako o správnosť náhľadu svedomia. Ani *následné svedomie* sa nedeje celkom z nás samých, ale v Duchu Svätom. (Rim 9,1) Svedomie podlieha ľudskej slabosti; ak však prehovára a Božie slovo ho nenapomína (nie je s ním v rozpore), je pre človeka záväzné.

Svedomie teda nie je posledné meradlo – svoje medze má v Božom slove a v láske k blížnemu. Etické myslenie má byť podľa Pavla vedené (a korigované) hlavne evanjeliom. Rímskym veriaciom Pavol napísal, že by mali mať *nový úsudok, súdnosť vyplývajúcu (z Božej milosti) z obnovy ich mysle.* (Rim 12,1.2) Pod vplyvom Ducha Svätého naše svedomie rastie a dozrieva; náš etický (mravný) úsudok sa výrazne mení vekom aj duchovnou skúsenosťou.

3. *Svedomie v súčasnom pohľade.* Fenomén svedomia oddávna rozoznávajú aj ľudia neveriaci. Jedna z dnešných zaujímavých (sekulárnych) definícií svedomia znie takto:

„Svedomie je zvláštny fenomén ľudského vedomia. Človek ho zakúša ako „vnútorný hlas“, ktorý akoby hodnotil jeho konanie. Je meradlom morálky ľudského správania. Prejavuje sa vo vzťahu medzi vedomým konaním a morálnymi pravidlami danej kultúry a spoločnosti.

Psychologicky ide o osobný systém morálnych hodnôt či o postoje a prežitky spojené s morálnym hodnotením vlastných činov, motívov a citov. Je to

tá časť samého seba, ktorú človek prežíva ako hlas morálnych hodnôt.“ (Všeobecná encyklopédia Diderot, 4 zväzky, Praha, 1998, zv. 4, str. 283, heslo „Svedomie“.)

Zhrnutie

Hlasy v našom vnútri. Ako všetci dobre vieme, v našej myslí sa ozýva viac prirodzených „hlasov“. Patrí k nim racionalita, emócie a intuície, túžby, spomienky a skúsenosti, a tiež svedomie. Každý z nich má svoju úlohu. Pochopenie človeka v adventistickej teológii je *celostné* (holistické). Rovnako celostné je naše chápanie „padnutosti“ (hriešnosti) človeka. Vo svetle Písma nezostáva žiadna dimenzia nášho človečenstva, ktorá by nebola zasiahnutá hriechom. To sa týka aj nášho svedomia, ktoré môže byť precitlivene aj otupené, zrelé aj

neskúsené, poučené aj neinformované. Pastoračná skúsenosť nám opakovane potvrdzuje, že stotožnenie niektorého z našich prirodzených vnútorných hlasov s hlasom Ducha Svätého vedie vždy k veľmi problematickému typu zbožnosti.

Bez Ducha Svätého a ním inšpirovanej duchovnosti sa teda v žiadnom dôležitom ohľade neobídeme; tým skôr v dnešnej neľahkej a májúcej dobe.

ROMAN MACH

Otázky na zamyslenie a diskusiu

1. Ako môžeme zdôvodniť, že Duch Svätý je osoba a nie iba Božia sila?
2. Aký je rozdiel medzi Svätým Duchom a svedomím?
3. Je svedomie pre človeka záväzná?
4. Máme brať ohľad na svedomie iného človeka?

AKO JE MOŽNÉ ZAČUŤ HLAS DUCHA SVÄTÉHO?

„Takto hovorí Pán, Hospodin, Svätý Izraela: V obrátení a upokojení bude vaša záchrana, v stíšení a dôvere bude vaša sila, ale vy nechcete.“ (Iz 30,15)

O pozornosť priemerného Američana sa každý deň uchádza 560 reklám. Ak neberieme do úvahy ich vplyv na podvedomie, človek je schopný aktívne registrovať iba 76 z nich. S tým súvisí aj hlučnosť. Hladina decibelov sa od druhej svetovej vojny zvýšila 32-krát.

Ľudia sú vyčerpaní a pritom nespokojní, že deň má iba 24 hodín. Žijeme medzi ľuďmi, ale cítime sa sami. Túžime po súkromí a pokoji a zároveň utekáme za aktivitami a hľadáme uznanie ľudí. Utekáme do spoločnosti pred samými sebou, aby sme sa vzápätí znovu stiahli do samoty. Nemáme dostatok času na prácu, ani na odpočinok. Keď oddychujeme, pociťujeme výčitky – veď ešte musíme urobiť toľko

práce. Keď pracujeme, obviňujeme sa, že nemáme čas na odpočinok. Sú však aj ľudia, ktorí toto napätie neriešia a žijú tak, ako deň plynie. Nech už žijeme akýmkoľvek životným štýlom, jedno máme spoločné – všetci hľadáme čas... na spoločnosť s partnerom, deťmi, na svoju prácu a relaxáciu, na spoločnosť s Bohom. Niekomu sa to darí viac, inému menej.

Často je veľmi ťažké zastaviť sa, zmlknúť a hľadať silu u svojho Spasiteľa. Nie je ľahké ostať sám so sebou, odmietnuť všetky cesty úniku a „tolerovať“ sa taký, aký som. Hneď sa ohlásia rôzne povinnosti a nutné záležitosti, ktoré je potrebné okamžite urobiť alebo naplánovať. Je to náš únik pred nami samými, pretože ostať samým sebou nie je príjemné. Ak prekonáme pokušenie zaoberať sa nejakým plánovaním alebo snívať, ostaneme zraniteľní,

bezbranní a niekedy aj zmätení. Zmocní sa nás pocit viny, úzkosti, nespokojnosti z nerozhodnosti, ba niekedy aj strach alebo závisť. Spomenieme si na slová, ktoré mali byť vyslovené, a neboli; na mlčanie, ktoré malo byť dodržané, a nebolo; na skutky, sľuby a plány.

„Modernému človekovi padne záťažko byť sám. Zostúpiť na dno svojho vlastného ja je pre neho takmer nemožné. Ak sa mu však naskytnie príležitosť ostať v tichej komôrke sám so sebou a už-úž poznať Boha, rýchlo si zapne rozhlas alebo televíziu.“ (E. Cardenal)

Na rozdiel od rôzne nábožensky založených ľudí, ktorí v sebe údajne nachádzajú božstvo, kresťan nájde na dne svojho ja len biedu a nemohúcnosť. Bez Krista sme ničím, ale On nás dvíha. Poznať pomiteľnosť svojho ja je užitočná skúsenosť, ktorú prežili mnohí veľikáni viery – napríklad Mojžiš, Daniel či Ezechiel. Boh si však nepraje, aby sme zostali ležať nemohúčne na zemi.

Keď sa stíšime, v pokoji a mlčaní sa môžeme stretnúť s Duchom Svätým. To neznamená, že Pán nie je prítomný, keď niečo aktívne robíme, v hluku alebo v prostredí, kam by sme dobrovoľne nikdy nešli. Rád sa však prihovára v tichu a zastavení. Nemyslíme si, že človek, ktorý mlčí, je aj „stíšený“. Vonkajšie mlčanie ešte nič nehovorí o tom, ako sme sa naučili mlčať vo vnútri. Za mlčaním sa môže skrývať syndróm „tlakového hrnca“, ktorý raz vybuchne, alebo tiež úplné vákuum.

„Aj v rozprávani človeka, ktorý prežil skúsenosť stíšenia pred Bohom, poznáme jeho mlčanie. Nemáme v mlčaní hovoriť, ale pri rozprávani mlčať.“ (Anselm Grun)

V mlčaní nejde o sústredenie na seba, o východné relaxačné techniky, ale o poznanie vlastnej nehodnosti, slabosti a závislosti od Boha. Tento stav však nie je cieľ. Toto pravidelné zastavenie sa je cestou k Spasiteľovi sveta. Len vtedy, keď sa rozhodneme stretnúť s Kristom, nás môže navštíviť. Je úžasné, že aj keď sa nerozhodneme stretnúť s Bohom, môže zasiahnuť do nášho života. To preto, lebo iní sa za nás modlia. Čím viac poznáva kresťan Ježiša Krista, tým menej sa spolieha sám na seba. Kto rastie, má o sebe nižšiu mienku ako na začiatku cesty. Jeho istota a zdravá sebadôvera nepochádza z výkonu, ale z vedomia Božej lásky, ktorá ho obklopuje.

Mlčanie nie je cesta do samoty, únik pred upoňáňaným svetom s cieľom, aby sme sa sami mali dobre. Spasiteľ odchádzal do samoty preto, aby mohol lepšie slúžiť zástupom. Potrebujeme mlčať, aby sme počuli jemný a tichý hlas Svätého Ducha. Zostávajme sami s naším najlepším Priateľom. Nerozprávajme, pretože ak otvoríme ústa, čo z nich vyjde? Keď budeme počúvať, o čom ľudia najčastejšie hovoria, zistíme, že väčšinou o iných. Keď na ulici stoja dvaja, o čom sa asi rozprávajú? Keď prídete k hlúčiku spolužiakov alebo spolupracovníkov a oni zmlknú, o čom alebo o kom práve hovorili? Ľudia okolo nás nám poskytujú stálu tému na rozhovor. Aj keď chceme o iných hovoriť pekne, pristihneme sa, že posudzujeme a mimovoľne sa s nimi porovnávame. Neustále sa zamestnávame porovnávaním seba s inými. Preto potrebujeme mlčať pred Bohom a často aj pred svojimi blíznymi. Mlčať ústami aj myslou. Kto miluje svojho Boha nadovšetko, bude milovať aj svojho blízkeho ako samého seba. Bude vedieť načúvať hlasu Ducha Svätého a aj svojmu blížnemu.

V mlčaní ide o zmenu vnútornej vlády. Už nemám vládnuť ja sám. Nemám plánovať podľa svojich pocitov, skúseností ani podľa tlaku okolností, ale stále zreteľnejšie má vládnuť Kristus. Takéto mlčanie vedie k načúvaniu Duchu Svätému. Takéto mlčanie prežili učenici skôr, ako prišli Turíce.

„Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočívnutie pre svoje duše.“ (Mat 11,29)

ALEŠ ZÁSTĚRA

Otázky na zamyslenie a diskusiu

1. Aký je rozdiel v stíšení – ak ide o meditáciu východných filozofií, relaxačnú techniku alebo stíšenie pred Bohom?
2. Prečo by mal človek padnúť na dno a poznať svoju nemohúcnosť? Prečo v tomto stave nemôže zostať?
3. Ako môžu deti poznať, že nielen ony majú počúvať, ale aj rodičia počúvajú – a to hlas Ducha Svätého?

PRIJATIE DUCHA SVÄTÉHO

Keď som mal 14 rokov, na titulnú stránku svojho denníka som napísal tieto slová: „S pribúdajúcim vekom sa budem rád vracáť do detstva prostredníctvom tohto denníka.“ Dokonca si spomínam na pocit, ktorý som vtedy prežíval. Bolo to uspokojenie z toho, že výrok je nadčasový a dostatočne múdry na človeka, ktorý má iba 14 rokov. Pri pohľade späť sa nad tým dnes len pousmejem. Premýšľam, ako sa s pribúdajúcimi rokmi ľudia radi vracajú v spomienkach do mladosti, ktorá má často najväčší formujúci vplyv na celý ďalší život. Je to dobre, alebo zle? Dobre, ak nás spomienky pozitívne motivujú, posilňujú a zaväzujú. Zle, keď znova prežívame traumy, ktorými sme museli prejsť.

Pred 37 rokmi som začal čítať Božie slovo a poznávať svojho Spasiteľa. Bolo to počas štúdia na Štátnom konzervatóriu v Kroměříži. Stretávali sme sa v podnájme siedmi, niekedy aj viacerí. Každý deň sme čítali Božie slovo, modlili sa a prosili o vylatie Svätého Ducha – podobne ako kedysi učenci pred Turícami. Na začiatku sme prežili mnohé nedorozumenia, napätia a straty motivácie. Znovu sme však vstali a túžili po hlbšej duchovnej skúsenosti. Poznávali sme jeden druhého, nič nebolo medzi nami skryté. Presne sme vedeli, s čím každý z nás zápasí. Všetko, čo nás trápi, sme predkladali Bohu. Po mesiacoch každodenného stretávania sa na kolenách aj v škole sa dostavila jednota, pokoj a istota. Mohli sme sa spoľahnúť jeden na druhého i na svojho Pána. Plného vylatia Ducha Svätého sme sa však nedočkali, pretože prenajímateľ nás z dôvodu častých návštev vyhodil z podnájmu. Zmarenie, ktoré sa nedokázalo uplatniť vo vnútri našej skupinky, prišlo zvonku. Odvtedy nie som spokojný so svojim duchovným životom. Stále znovu

túžim prežívať prípravu na Turíce. Kedykoľvek sme sa o to počas mojej 30-ročnej kazateľskej praxe pokúsili, vždy sa našiel niekto, kto najdôvernejšie bolesti niekoho z modlitebnej skupinky zľahčil alebo vyniesol von. Tým bola začínajúca sa jednota narušená. Následná dôvera a zdieľanie nemohlo prebiehať celkom otvorene. Ako často sa bolesti a pády iných stávajú predmetom diskusií – bez prítomnosti dotyčného. Ako často sa mnohé záležitosti stávajú verejným tajomstvom, ktoré poznajú všetci – iba ten, koho sa to týka, nevie, prečo sa k nemu ostatní správajú inak. Takéto ovzdušie je hrobom každého pôsobenia Ducha Svätého. Tam, kde kresťania vedomí si vlastnej „zásadovosti“ zabúdajú na najpodstatnejšiu pravdu (láska prikrýva množstvo hriechov... jedni druhých bremená neste... ak máš niečo proti svojmu bratovi, choď a medzi štyrmi očami...), nemôže nastať duchovná jednota. Tam, kde Spasiteľ aj dnes (ako kedysi farizejov) musí kárať kresťanov slovami: „Milosrdenstvo chcem a nie obeť“, tam sa nedá očakávať vylatie Ducha Svätého.

Ellen Whiteová napísala: „Bolo mi ukázané, že Boží ľud očakáva nejakú zmenu, nejakú hnciu silu, ktorá by sa ho zmocnila. Budú však sklamaní, pretože sú na nesprávnej ceste. Musia konať, sami sa musia chopiť diela a úprimne volať k Bohu o pravé poznanie samých seba.“ (1T 261)

Sú mnohí, ktorí sa neuspokojili so svojim duchovným stavom a túžia po hlbšej skúsenosti s Duchom Svätým. Boh si pripraví nevestu ozdobenú na deň svadby. Je škoda, že nastúpenie na túto cestu bude musieť vyvolať veľmi silnými prostriedkami. Nie nadarmo už Ján Amos Komenský vyhlásil: „Utrpenie je pre kresťana vysokou školou.“

Čo máme teda robiť? „Aj keď nemôžeme Du-cha Svätého usmerňovať alebo ho ovládať, môžeme pripraviť cestu, aby sa zaslúbenie splnilo.“ (SA 39)

Každý z učeníkov prežil otras viery a sklamal sa vo svojich predstavách a plánoch. Strach z prenasledovania, neistota, smútok a túžba po Spasiteľovi, ktorý odišiel – to všetko ich spojilo.

Ako sa teda učenci pripravovali na prijatie Svätého Ducha?

1. **Boli spolu.** „Keď ta prišli, vystúpili do hornej siene... všetci títo sa jednomyseľne a vytrvalo modlili...“ (Sk 1,13.14) *Vyjadrovali svoju vďačnosť a chválili Boha* podobne, ako to neskôr vyjadril apoštol Pavol: „Hovorte spoločne žalmy, hymny a duchovné piesne, v srdci spievajte a oslavujte Pána.“ (Ef 5,19)
2. **Túžili po uvedení do celej pravdy.** Očakávali splnenie Ježišovho zaslúbenia: „Keď však príde on, Duch pravdy, uvedie vás do celej pravdy...“ (Ján 16,13) Učenci spomínali na výroky Ježiša Krista a uvedomovali si, ako ich nechápali a nevenovali im patričnú pozornosť. Vedeli, že ich na všetko pripravil, že sa zmenil o všetkom, čo potrebovali pre život. Oni však mysleli iba na svoje potreby, predstavy a plány. Teraz sa spoločne dopĺňali a žili z každého slova vychádzajúceho z Božích úst.
3. **Vyznali svoju neveru a so skutočnou ľútosťou sa pokorili pred Bohom.** Nehľadeli na svoju dôstojnosť. Hádky, kto bude na ktorom mieste v Božom kráľovstve, sa vytratili. Túžba po Kristovi ich spojila v hľadaní Spasiteľa.
4. **Prežívali ospravedlnenie** a poznali, že nemajú nijaké zásluhy. Ako intenzívne teraz vnímali svojho Majstra, ktorý im umyl nohy!
5. **Prosili o vieru v Kristove zaslúbenia.** Do-voľávali sa jeho sľubov o dare Ducha Svätého. Nič ich neodradilo od túžby po naplnení tohto sľubu.
6. **Verili, že Spasiteľ im odpustí.** Nenechali sa zmalomyseľniť tým, že sú slabí, hriešni a bezmocní. Nemohli podlahnúť pocitom, pretože inak by nedosiahli naplnenie. Navzdory

slabej mienke o sebe rástlo ich odhodlanie odovzdať sa plne Kristovi.

7. **Túžili byť svedkami Ježiša Krista** na základe jeho slov: „Teraz však na vás zostúpi Svätý Duch, vy dostanete jeho moc a budete mi svedkami v Jeruzaleme, v celom Judsku i Samárii, až po kraj zeme.“ (Sk 1,8) To je najväčší prejav Turíc. Cirkev je tu preto, aby bola prostredníkom pre spasenie sveta. Cieľom nie sú dary, zázraky a divy. Veď aj Ježiš Kristus, ktorý mal všetky dary (okrem daru hovorenia jazykmi, ktorý nepotreboval, pretože misijne nepracoval medzi inými národmi), zdôraznil učeníkom, ktorí sa chválili zázrakmi: „No neradujte sa z toho, že sa vám poddávajú duchovia, ale radujte sa z toho, že vaše mená sú zapísané v nebi.“ (Luk 10,20)

Cieľom našej existencie je, aby sme my, ktorí nič nemáme a nič nevlastníme (pretože iba pravda môže vlastniť nás), mohli prežiť naplnenie slov: „Hovorí žobrák žobrákovi, kde je chlieb.“

ALEŠ ZÁSTĚRA

Otázky na zamyslenie a diskusiu

1. Máte niekoho, s kým sa môžete kedykoľvek modliť o vylatie Ducha Svätého?
2. Ako môžeme pripraviť cestu pre prijatie Ducha Svätého?
3. Čo dokáže tak veľmi rozložiť kresťanské spoločenstvo, že je nemožné kolektívne očakávať pôsobenie Ducha Svätého?

KEĎ ODPOČÍVAME, ĽAHŠIE SA NÁM NAČÚVA

.....

Po čom a prečo vlastne odpočívame? Spravidla po menšej či väčšej únave. Ak si odmyslíme patologickú únavu (spôsobenú nejakou chorobou, napr. cukrovkou, chrípkou a pod.), únava je veľmi prirodzenou a všeobecnou ľudskou reakciou. Vzniká po rôznom fyzickom či psychickom zaťažení. Prejavuje sa malátnosťou, potrebou zmeniť telesnú polohu, osviežiť sa kúpeľom alebo jednoducho spánkom... Pociť únavy všetci poznáme z každodenného života. Ako nám roky pribúdajú, poznáme ho stále viac...

Dosiaľ nebola podaná úplná definícia únavy. Môžeme povedať, že je to stav dočasne zníženej či zhoršenej fyziologicko-psychickej aktivity organizmu či jeho jednotlivých častí. Spôsobuje ho telesná alebo psychická záťaž (veľmi často oboje) prejavujúca sa skleslosťou, ochabnutosťou, často aj rôznymi ťažkosťami, bolesťami a pod.

Najčastejšie sme unavení po práci, po celodennom zhone; v súčasnosti je to stále častejšie následkom rôznych psychických konfliktov a stresov zo styku či stretu s ľuďmi.

Je známe, že stavy dlhodobej únavy sa prejavujú najviac u učiteľov a lekárov, ale tiež u ľudí pracujúcich v obchodných zariadeniach, dopravných prostriedkoch atď. Človek unavený z každodenného, viac či menej konfliktného stretávania sa s ľuďmi (žiaci, pacienti, zákazníci, cestujúci, spolupracovníci atď.) väčšinou nie je schopný zo dňa na deň plne regenerovať svoje psychické sily. Po nejakom čase potrebuje buď týždňový, alebo aj niekoľkotýždňový odpočinok. Veľmi dobre poznáme jarnú únavu učiteľov, ktorá vzniká nielen z nedostatku slnečného žiarenia a vitamínov, ale tiež a predovšetkým z dlhotrvajúcej náročnej práce so žiakmi a študentmi, za výchovu a vzdelanie ktorých nesú zodpovednosť.

Následky únavy sa hromadia pri nedostatku nočného, ale aj denného odpočinku (relaxácie), pri nedostatočnom spánku, pri dlhotrvajúcich starostiach, pri každodennom nadmernom telesnom alebo duševnom výkone. Ak pri takto kumulovanej únave nie je postarané o primeraný odpočinok, nastáva vyčerpanie. Samotné vyčerpanie ešte nemusí byť chorobný stav. Ak však prekročí hranice – pri častejšom vyčerpaní, konfliktach a strese – môže sa prejavovať chorobou (infarktomyokardu alebo inak, napr. zníženou odolnosťou voči infekčným chorobám).

Únava sa spravidla delí na fyzickú – po práci, športovom výkone – a na emocionálno-psychickú, vyvolanú zápornými emóciami alebo nadmierou emócií (dojmov).

Mechanizmy únavy sa podobajú mechanizmom neurotických stavov. Únava spravidla neprekračuje hranice zdravia a chorôb, často sa však pohybuje v ich krajných medziach. To vtedy, keď sa dostaví nespavosť z prepracovania, úporné bolesti hlavy, stavy úzkosti...

Svojej vlastnej únave aj únave iných ľudí sa dá účinne predchádzať: úpravou pracovných podmienok, zmenou medziľudských vzťahov na pracovisku, dodržiavaním mnohých zdravotných, telovýchovných, hygienických, psychohygienických, sociálnopsychologických, ale aj sociologických a socioekonomických zásad. Je nutné poznať tieto zásady a vedieť ich uplatniť voči sebe aj iným. Unavuje nás nielen práca v zamestnaní, ale tiež práca v rodine a rodina vôbec, priatelia, známi, cesta do práce a z práce, rôzne a mnohokrát zbytočné obstarávanie našich potrieb, monotónnosť života... Sme unavení, pretože naša výživa nie je dost plnohodnotná z hľadiska zdravotne požadovanej skladby, pretože občas alebo trvalo holdujeme

alkoholu, fajčeniu... Často sme unavení aj preto, že sa nevieme uvoľniť, že nevieme kompenzovať svoje povinnosti a starosti zaujímavými a radostnými aktivitami, alebo preto, že s naším spánkom nie je všetko v poriadku.

EDUARD BAKALÁŘ

(Tento text je citovaný z knihy Umění odpočívat, ktorú vydalo nakladateľstvo Práce v roku 1978 v Prahe.)

Otázky na zamyslenie a diskusiu

1. Ktoré faktory môžu vyvolať únavu?
2. Ktoré aktivity môžeme obmedziť alebo vynechať, aby sme si mohli odpočinúť?
3. Ako môžeme pomôcť pravidelne odpočívať svojmu partnerovi a deťom?
4. Ako ovplyvňuje nedostatok odpočinku našu duchovnosť?

DOVOLENKA V STAREJ ZMLUVE

Tešíte sa na dovolenku? Na čo najviac? Prečo nás dovolenka tak priťahuje? Čo vás najviac láka?

Keď som pracoval v továrni, tešil som sa, že počas dovolenky nebudem musieť skoro ráno vstávať, nebudem musieť počúvať nadriadených, nebudem musieť vykonávať každodenné povinnosti, nebudem musieť... Tešil som sa na to, čo nebudem musieť.

Na čo sa tešíte vy, keď premýšľate o dovolenke, ktorá je pred vami? Na čo zameriavate svoju pozornosť v súvislosti so svojou dovolenkou?

Teraz sa pozrime, ako prežívali dovolenku ľudia žijúci v starozmluvnej dobe. Je zaujímavé uvedomiť si, koľko voľna vtedy zaručoval zákon každému človekovi žijúcemu na území spravovanom Židmi. Napokon, počítajte so mnou:

Sviatok nekvasených chlebov

Sviatok, ktorý trval sedem dní. Prvý a posledný deň sviatku sa mali všetci zísť na „svätom zhromaždení“. Počas týchto dní nesmeli vykonávať nijakú bežnú prácu.

Turíce

Tento sviatok trval jeden deň. Zase sa všetci zišli na „svätom zhromaždení“ a nesmeli vykonávať nijakú obvyklú prácu.

Deň trúbenia

Tento sviatok opäť trval jeden deň a platilo všetko, ako pri predchádzajúcom sviatku.

Deň zmierenia

Deň zmierenia trval tiež jeden deň. Platili príkazy ako pre sobotu. Nemali vykonávať nielen bežnú prácu, ale nijakú prácu.

Sviatok stánkov

Tento sviatok trval sedem dní. Židia museli opustiť domovy a bývať v stanoch. Prvý a siedmy deň sa konalo „sväté zhromaždenie“ a ľudia nemali vykonávať všednú prácu.

Sviatok ukončenia

Prebiehalo ako ukončenie poľnohospodárskeho roka. Aj v tento deň sa konalo „sväté zhromaždenie“ a obyvatelia Palestíny nemali vykonávať obvyklú prácu.

Spolu som narátal osemnásť dní voľna, okrem pravidelného sobotného odpočinku. Keď som začal po škole pracovať, mal som desať dní dovolenky. Spolu so všetkými sviatkami som mal okrem víkendov sedemnásť dní voľna. V škole nás učili, že socializmus je pokrokový, pretože pracujúcim

umožňuje a ústavou zaručuje dostatok priestoru na regeneráciu síl. „Ústava“ Starej zmluvy bola ešte o jeden deň pokrokovejšia.

Dovolenka ako odpočinok

Príslušník židovského národa mal v starozmluvnej dobe právo na 18 dní voľna. Táto dovolenka mala svoje obmedzenia. „Dovolenkový“ čas nemal človek využívať na prácu. Musel odpočívať. Pretože vtedajšie pastierstvo človeka často odvádzalo zo spoločnosti do samoty, Boh vyšiel v ústrety potrebe človeka po spoločensťve. Každý sviatok mu umožňoval prežívať „sväté zhromaždenie“.

Zmyslom dovolenky, alebo ak chcete sviatkov v Starej zmluve, bolo umožniť každému človekovi odpočinúť si od práce a načerpať novú silu do ďalšieho obdobia.

Dovolenka ako spoločenstvo

V dnešnej dobe asi podvedome túžime po dovolenke, na ktorej by sme našli miesto, kde by sme boli skôr sami. Život je dnes taký, že nám ubúda súkromie. Preto si to na dovolenke chceme vynahradiť. Na tom nie je nič zlé.

V poslednom čase sa stretávame s javom, keď jeden z manželov ide na dovolenku sám, bez partnera a detí. Vraj, aby si odpočinul od každodenného kolobehu v rodine a aby mu tí druhí boli vzácnejší.

Posúďte sami, či je to dobré, alebo nie. Píšem o tom preto, že tu vidím podobnosť so správaním niektorých svojich duchovných súrodencov. Jeden mladý brat šiel na dovolenku. Keď sa ho manželka spýtala, kde má batožinu, on sa len usmial a povedal, že nič nepotrebuje. Všetko mu poskytnú tí, ktorých poctí svojou návštevou. Keď som sa ho spýtal, kde má Bibliu, odpovedal: „A načo? Veď idem na dovolenku!“ Ja som si v duchu položil otázku: „Ideš si odpočinúť od Boha?“

Nie je to niekedy aj náš prípad? Ako asi bolo nášmu Pánovi, keď nás pozoroval na našej minulo-ročnej dovolenke? Nebolo mu smutno z toho, ako málo nám chýbal?

Súčasťou dovoleniek v Starej zmluve bola aj účasť na bohoslužbách. Nemáme radi, keď nám niekto niečo prikazuje. Boh však vie, že niekedy sa správame ako deti. Preto nám pomáha tým, že používa rozkazovací spôsob.

Zvážme, koľko času na dovolenke venujeme Bohu. Teoreticky by sme na nej mali mať viac času ako inokedy. Sám priznávam, že prax býva často iná. Pri plánovaní dovolenky si podrobne rozpíšeme trasu, kadiaľ pôjdeme, pripravíme program výletov, napíšeme jedálny lístok a zoznam všetkého, čo si musíme vziať so sebou. Do svojho plánu pridajme ešte jednu kolónku: plán rodinnej aj osobnej „bohoslužby“ počas dovolenky.

Boh nám radí, aby sme počas dovolenky nezapúdali na spoločenstvo s ním a s našimi bratmi. Texty o sviatkoch v Starej zmluve dal zapísať aj kvôli tomu, aby nám jemne naznačil, na čo by sme pri príprave nasledujúcej dovolenky nemali zabudnúť. Všetkým vám prajem čo najkrajšiu dovolenku, na ktorej budete spolu s partnerom, rodinou, aj so svojím Spasiteľom.

VLASTIMIL FÜRST

Otázky na zamyslenie a diskusiu

1. Aké medzníky, zastavenia a sviatky je potrebné prežívať v rodine a v cirkvi?
2. Prečo sú odpočinok a dovolenka nevyhnutnou súčasťou duchovného života?
3. Prečo by sme si mali odpočinúť od zborových povinností, ale nikdy by sme nemali hľadať „odpočinok od svojho Spasiteľa“?

RODINA V DOBE KONCA

Vojna sa skončila a rodiny dychtivo očakávali vojenský autobus, ktorý mal priviezt' vojakov z frontu späť domov. Medzi čakajúcimi stála jednoducho oblečená žena so svojimi deťmi. Keď sa v dialke objavil autobus, dav zašumel vzrastajúcim nadšením. Autobus zastavil a dvere sa otvorili. Vojaci jeden po druhom vystupovali. Niektorí krívali v dôsledku vojnových zranení. Vo dverách sa zrazu objavil vysoký vojak. Deväťročný chlapec, syn onej jednoducho oblečenej ženy, vybehol z davu. „Ocko!“ vykričkol a skočil do náručia otcovi, na ktorého tak dlho čakal. Za ním prišla žena. Plakala od radosti. Aj staršia dcéra sa ponáhľala pozdraviť otca, ktorý sa vrátil. Rodina bola opäť spolu a život mohol pokračovať ako pred vojnou.

Aj my sa nachádzame vo vojne. Voláme ju „dráma vekov“. Je to boj medzi Bohom a satanom o vládu nad vesmírom. Aj my sme boli odlúčení od svojho milovaného Otca a Ježiša, nášho Pána. Kristus vybojoval tento boj. Zomrel, ale vstal z mŕtvych a vrátil sa do hlavného vodcovského sídla, aby riadil záverečnú fázu veľkého boja o ľudské srdcia. Ty, ja a naše rodiny ostali tu na zemi, na bojovom poli, aby sme, kým Ježiš znova príde, obsadili územie, ktoré dobyl smrťou na kríži. Sme súčasťou veľkej nebeskej rodiny. Ježiš príde, aby navždy spojil vojnou rozdelené rodiny. Naša vlastná rodina predstavuje dôležitú jednotku, podporný systém a nenahraditeľné centrum života na zemi v dobe konca. Je však vystavená rôznym útokom. Správy z dennej tlače svedčia o tom, že sociálne a ekonomické sily sa v každej krajine pokúšajú pretrhať putá vzťahov a oddeliť od seba jednotlivých členov rodiny. Kresťanské rodiny majú skrytú moc: „No vďaka Bohu, ktorý nám dáva víťazstvo skrze nášho Pána Ježiša Krista!“ (1Kor 15,57) „Deti, vy ste z Boha a zvíťazili ste nad nimi, lebo ten, čo je vo vás, je väčší ako

ten, čo je vo svete.“ (1Ján 4,4) Vďaka týmto veršom vieme, čo nás čaká. Budúcnosti sa nemusíme báť. Svoju životnú energiu môžeme zamerať na to, aby sme sa pripravili na opätovné spojenie nebeskej a pozemskej rodiny.

Čo hovorí Biblia o rodine v dobe konca?

O rodine v dobe konca hovorí Biblia na mnohých miestach. Niektoré výroky sú povzbudivé, iné nás vyzývajú na vernosť, ktorú budeme potrebovať najmä počas záverečných udalostí. Každá rodina môže disponovať nebeskými zdrojmi, pretože Ježiš hovorí: „Daná mi je všetka moc na nebi aj na zemi. Chodte teda a získavajte mi učeníkov vo všetkých národoch...“ (Mat 28,18.19) Boh svoj ľud prirovnáva k starostlivo ošetrovanej vinici. Ježiš vyhlásil: „Ja som vinič a vy ratolesti. Kto zostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia...“ (Ján 15,5) Naše rodiny vytvárajú strapce hrozna na vinici nášho vinára Ježiša Krista. Boh zaistil všetko potrebné pre zdravý rast strapcov – rodín. Jedným z takýchto Božích opatrení pre rodinu v dobe konca je dar zvláštnej sily, ktorá spojí rozdelenú rodinu do jedného celku. Boh zaslúbil, že v tých dňoch pošle „proroka Eliáša“. Jeho úlohou bude „obrátiť srdce otcov k synom a srdce synov k otcom...“ (Mal 3,24) Eliášovo poslanstvo motivuje rodiny nanovo sa stretávať s Ježišom. On je predsa náš starší brat. (Rim 8,9) My všetci, dospelí aj deti, sme súčasťou jeho najbližšej rodiny.

Záver dejín a Ježišov návrat sa dotýka aj našej rodiny. Ježiš svojim učeníkom povedal, že najprv príde Eliáš a všetko obnoví. (Mat 17,11) Toto zaslúbenie utešuje a burcuje zároveň. Pre rodičov, ktorých rodiny žijú v úzkom spoločenstve s Bohom, je to povzbudivá skutočnosť. Eliášovo hnutie v dobe konca dá ľuďom zvláštnu silu, ovplyvní rozbité

rodinné vzťahy a ukáže spôsob, ako sa vrátiť do pôvodného stavu duchovnej neporušenosti. Eliášovo poslanstvo je výzvou pre tých, ktorí veria, že žijeme v dobe konca. Boh chce najprv vytvoriť vzor rodiny, ktorý budú chcieť ostatní nasledovať. Je potrebné využiť všetky príležitosti, ktoré nám Boh dáva, aby sme napomohli uzdravenie rodín, v ktorých sú narušené vzťahy. Tak sa staneme Ježišovými pomocníkmi konajúcimi Eliášovo dielo.

Zvláštne znaky rodiny v dobe konca

Čo vieme o rodine, ktorá žije v závere dejín? Môže ju stmeliť zvláštna sila, ktorá sa bude prejavovať vzájomnou úctou a ocenením. Ak niektorý jej člen upozorní na silné stránky iného rodinného príslušníka (rodiča, partnera, dieťaťa) a prejaví mu úctu, jeho silné stránky sa viac zvýraznia. Je nutné, aby sme na popredné miesto v rebríčku hodnôt dali čas strávený s rodinou. Tajomstvo úspechu života rodiny v dobe konca tkvie vo vzťahu s Bohom, ktorý si pestujú jednotlivo jej členovia, aj rodina ako celok, upevňujú ho štúdiom Biblie a modlitbou, ktorá je základom rodinného duchovného života. Osobný vzťah k Bohu ako Otcovi a Ježišovi Kristovi ako Pánovi je najsilnejšou zbraňou rodiny proti útokom zvonku.

Členovia rodín v dobe konca sa učia otvorene hovoriť jeden s druhým. Odkrývajú, čo si myslia, a vyhýbajú sa tajnostkárstvu. Pestujú trvalé, správne zdravotné návyky a budujú svoje fyzické a duševné zdravie. Sú si vedomí toho, že telo je chrámom Svätého Ducha. Preto volia vhodnú stravu, cvičenie, doprajú telu dostatok spánku, rekreácie, pohybu na čerstvom vzduchu, tekutín, pestujú pozitívny spôsob myslenia a majú správne pohnútky. Finančná rovnováha dodáva rodine stabilitu. Žije z toho, čo zarobí. Odvádza desiatky a štedro podporuje cirkev svojimi darmi. Rodina v dobe konca sa spoločne učí, ako zvládať stres a krízu, ktoré ju pred príchodom Pána Ježiša môžu stretnúť. Členovia rodiny sú jeden voči druhému lojálni a svojím správaním to dávajú najavo. Čím ťažšie chvíle nastanú, tým viac sa budú vzájomne podporovať.

Zarmútení ľudia

Pre niektorých rodičov je obraz takejto rodiny deprimujúci. Môžu si povedať: „Tieto rady sú dobré pre rodičov, ktoré majú deti ešte doma, nie pre nás

starších. Keď sme žili spolu ako rodina a vychovávali deti, nepoznali sme tieto zásady. Teraz sú deti preč a žijú svoje vlastné životy.“ Iný sa pošťazuje: „Premárnil som šancu a trpím pocitom viny. Mohol som žiť lepšie... Teraz už nič nenapravím.“

Boh má pre nás povzbudenie. Vo svojej prozreteľnosti poskytuje nádej na rodinnú spokojnosť aj tým, ktorých deti vyrástli a odišli z domova. V prvom rade nesmieme nikdy zabudnúť na zvláštnu moc, ktorú v sebe skrýva príhovorná modlitba. Dokonca aj v prípade, že naše dospelé deti odišli od Boha, neprestaňme za nich pravidelne prosiť. Nič Bohu nepredpisujeme, len mu ich jednoducho prenecháme – nech s nimi urobí, čo sám chce. Boh je múdry a milostivý. Biblia hovorí, že je schopný urobiť oveľa viac, než prosíme a čo si vieme predstaviť. (Ef 3,20) Preto prosme za svoje deti, prenechajme ich Bohu a pozvime ho do ich života. Keby sme sa za ne modlili, ale nedovolili Pánovi postupovať podľa jeho dokonalého plánu, mohli by sme obmedziť jeho prístup k ich srdciam. Keď mu ich v dôvere prenecháme, chváľme Pána za to, čo v ich živote robí, bez ohľadu na to, či nejaké výsledky vidíme, alebo nie. Nezapomínajme, že Božie dielo v nás sa prejavuje zvnútra navonok. Často nevidíme prejavy jeho pôsobenia na človeka, kým nenastane konečná premena. Verme, že pracuje, aj keď to nevidíme. Ďakujme mu za jeho – pre nás nie ľahko sledovateľné – dielo. Pripomínajme si jeho zaslúbenia, napríklad: „Keby si bol vypudený až na okraj neba, Hospodin, tvoj Boh, ťa odtiaľ zhromaždí a vyvedie ťa odtiaľ.“ (5Moj 30,4)

Modlitba vyslanca

Apoštol Pavol hovorí, že sme Kristovými vyslancami. (2Kor 5,20) Vyslanci bývajú na veľvyslanectvách – v pravom slova zmysle sa tým rozumie určitá časť zeme, kde reprezentujú svoju vlasť. Aj my môžeme svoj domov vyhlásiť za Božie veľvyslanectvo na tejto hriechom spustošenej zemi. Knieža tohto sveta nemá právo vstúpiť do nášho domova, kým ho nepozveme. „...Vzoprite sa diabliovi a ujde od vás.“ (Jak 4,7) Svoj domov vyhlásme za kúsok neba na zemi. Naplňme ho pokojom a radosťou. Nechajme ho chrániť Božimi anjelmi. Podobne ako veľvyslanectvo, aj náš domov môže byť každý deň útočiskom pre nás i našich priateľov. Keď vstúpia na naše

územie, požiadajme Boha, aby im dal pokoj a spokojnosť. Niektorí z tých, ktorí sa pravidelne modlili za láskavý domov, vyprosili rovnaký domov – veľvyslanectvo – aj pre rodiny svojich dospelých detí. Boh si takéto modlitby váži a vypočúva ich.

Príhovorná modlitba, aj modlitba za budúcnosť a pokojný domov našich detí, je nástroj, ktorý Boh zveril rodičom ako zvláštnu prednosť v období, keď sú deti ešte malé, ale tiež potom, keď opúšťajú rodné hniezdo. Nebojme sa otvorene hovoriť so svojimi dospelými deťmi o chybách, ktoré sme urobili pri ich výchove v čase, keď ešte boli doma. Požiadajme ich o odpustenie. Často sa stáva, že sa to hlboko dotkne ich srdc. Radostne im rozprávajme o svojom vzťahu k Ježišovi a o tom, ako tento vzťah výrazne zmenil náš život.

Nekritizujme životný štýl svojich dospelých detí, aj keby sa nás to bolestne dotýkalo. Oceňme ich dobré stránky, ktoré ako rodičia či partneri prejavujú. Nezabudnime im to povedať. Nerobme im však kázanie. Milujme ich v tichosti. To ich osloví a pritiahne k Bohu viac než akékoľvek kázanie.

Rovnaká duchovná stratégia sa osvedčila aj v prípade, že náš partner nie je veriaci človek alebo si dobre neplní svoju úlohu duchovného pastiera. Pavol jednoducho povedal: „Lebo neveriaci muž sa posväčuje skrze ženu a neveriaca žena sa posväčuje skrze brata.“ (1Kor 7,14) Táto zásada platí aj v prípade, že máme problematické deti, zvlášť v období ich puberty.

Rodina ako stravec hrozna z Božej vinice

Udržujme svoju rodinu ako stravec hrozna z Božej vinice, ako zjednotenú, nerozdelenú skupinu. Dokážme to vierou – či máme viditeľné dôkazy, alebo nie. Verme a nepochybujme. Vytrvajte a neochabujte. Nikdy sa nevzdávajte! Iba Boh pozná u každého človeka hranicu. Iba On vie, kedy sa u človeka končí nádej. Keď sa pri svojom dieťati vzdáme skôr ako Boh, obmedzujeme jeho prístup k nemu, ktorý mu inak umožňujeme svojimi modlitbami viery. Majme odvahu! „Čo je nemožné ľuďom, je možné Bohu.“ (Luk 18,27)

JOHN A MILLIE YOUNGBERGOVCI
(Seminár Rodinná pohoda)

Otázky na zamyslenie a diskusiu

1. Ako má vyzeráť rodina v závere dejín?
2. Ako povedať, čo si myslíme, bez toho, aby sme zraňovali ostatných členov rodiny?
3. Akým spôsobom môžeme prenechať svoje deti Bohu?
4. Ako môžeme Pánovi skomplikovať jeho vedenie, podobne ako Izraeliti, ktorí chceli kráľa?
5. V akom zmysle máme byť vyslancami a náš domov ambasádou?

TIPY NA SPOLEČNÉ STRETNUTIA

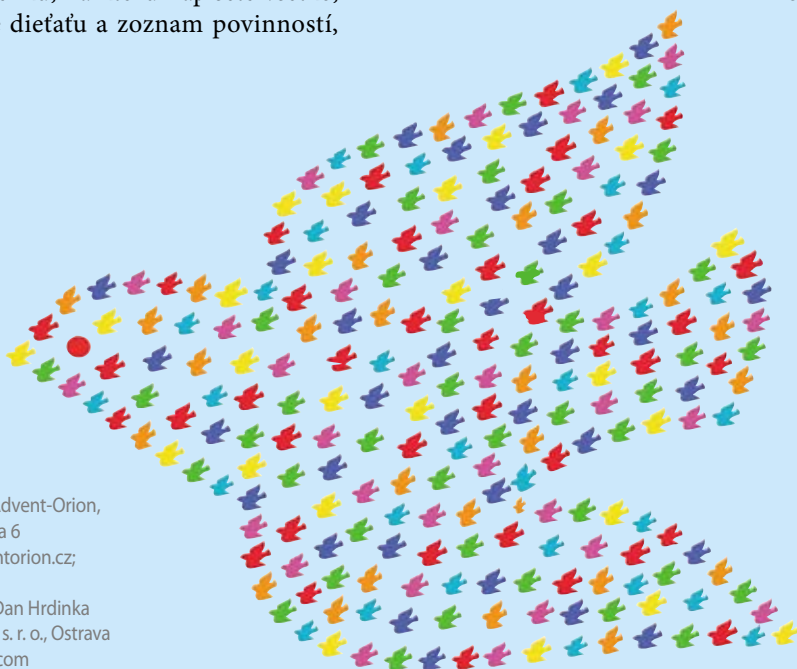
1. V kolektíve rodiny, v menšom zbore alebo vo väčšom spoločenstve rozdelenom na skupiny (15 – 20) ľudí napíšte na papier svoje meno a podajte ho susedovi. Každý napíše na druhú stranu papiera kladnú vlastnosť (len kladnú) podpísaného človeka, prehne ho a podá ďalšiemu

účastníkovi. Keď sa listy vrátia pôvodnému majiteľovi, najväčšiu váhu má hodnotenie, ktoré sa viackrát opakuje. Počas modlitebnej chvíle sa modlime za každého zvlášť, aby svoje kladné vlastnosti ešte viac prehĺbil a použil v Božom diele.

2. Každý človek má nejaké prania, povinnosti alebo nepríjemné záležitosti, ktoré stále odkladá. Napíšte ich v kruhu najbližších na papier, ale nikomu ich neukazujte. Rozhodnite sa, že budúci týždeň podniknete kroky vedúce k ich naplneniu. O týždeň sa stretnite a povedzte ostatným, čo riešite a aké kroky ste podnikli.
3. V rodinnom kruhu si po spoločnom dohovore povedzte, čo vám na druhom prekáža, čo vás mrzí – ale iba jednu vec! Rodičia sa môžu dohodnúť, čo povedia jednému aj druhému dospievajúcejmu dieťaťu. Deti sa môžu spolu poradiť, čo povedia svojim rodičom. Jednotlivé hodnotenia zapíšte. O týždeň zhodnoťte, či sa u každého jednotlivca prejavila snaha o nápravu. Ak je u členov viditeľná snaha o zlepšenie, môžete v stretnutiach pokračovať tak, že deti a tiež partneri navzájom si povedia o nedostatkoch – zlovykoch, ktoré im na tom druhom prekážajú.
4. Zahrajte sa s malými deťmi hru, pri ktorej si vymeníte úlohy. Rodičia sa budú hrať, budú neposlušní a budú vyžadovať jedlo a pitie, zatiaľ čo deti budú mať za úlohu pripraviť jednoduché jedlo, upratať a vychovávať svojich neposlušných zverencov.
5. Zriadte si nástenku, na ktorú napíšete všetko, čo poskytnete dieťaťu a zoznam povinností,

ktoré vyžadujete od neho (včas vstať a ísť do školy, učiť sa napr. jednu hodinu denne, určitú prácu v domácnosti a pod.). Zoznam toho, čo dieťaťu poskytnete, je väčšinou dlhší ako to, čo od neho žiadate. Povedzte deťom, že žijete spolu v jednej domácnosti a každý má svoje potreby, povinnosti a práva, preto si nebudete robiť nápriek. Aby spoločné súžitie fungovalo – ak niekto z nás nesplní povinnosť vo svojom stĺpci, nemusí ani ten druhý splniť svoju úlohu. V praxi to vyzerá celkom jednoducho: Neučil si sa – nemá prístup na počítač; nedali ste mi jesť – neumyjem riad. Pre mnohých rodičov to môže byť ponížujúce, pretože ako dospelí radi uplatňujeme svoju prevahu voči deťom a neradi priznávame, že aj my robíme chyby. Milujúci rodičia sa snažia naplniť všetky potreby svojich detí a tie sa takto učia zodpovednosti. U rodičov sa stráca pocit bezmocnosti a prejavy tvrdosti pri riešení konfliktov, ktoré zákonite prichádzajú. Existuje však jedna dôležitá podmienka: Dôsledne zachovávať pravidlá aj so sankciami. Tieto body nesmú byť príliš prísne, aby sme nemali problém naše deti aj potrestať. Pripravme pravidlá a prediskutujme ich s deťmi, poprípade ich aj upravme.

ALEŠ ZÁSTĚRA

Duch Svätý a rodina

Vydalo nakladateľstvo Advent-Orion,

Roztocká 5, 160 00 Praha 6

e-mail: expedice@adventorion.cz;

www.advent-orion.cz

Zodpovedný redaktor: Dan Hrdinka

Grafická úprava: JUPOS, s. r. o., Ostrava

Foto na obálke: Photos.com

Vytlačila tlačiareň ARTRON, s. r. o., Boskovice

Praha, 2014

ISBN 978-80-7172-821-4